

1) A què atribueix Plató-Socràtes la perversió moral que impera a Atenes en aquella època d'inestabilitat política?

Plató creia que aquesta perversió moral venia donada per l'escepticisme i el relativisme introduït pels sofistes. Les guerres del Peloponès van provocar una gran inestabilitat política. Els canvis de règim se succeïen ràpidament i les lluites entre partits eren cada cop més radicals. D'aquesta manera, els polítics mostraven descaradament una ambició sense límits per al lucre personal. L'objectiu bàsic consistia a fer veure com a interessos col·lectius els que eren purament personals. Es tractava d'una lluita sense escrúpols que no es fonamentava en cap mena d'ètica ja que, al igual que les ensenyances dels sofistes, els costums i les morals es consideraven com un producte de pures convencions sense cap mena de fonament natural o religiós. El relativisme dels sofistes era present en la societat: que una cosa fos bona o dolenta depenia del que creia la majoria. Davant d'aquesta manca de fonaments morals, l'única cosa important era tenir l'habilitat de convèncer aquesta majoria.

2) Quin efecte beneficiós van tenir just estrenada la democràcia, l'actitud intel·lectual dels sofistes?

Just estrenada la democràcia, l'actitud intel·lectual dels sofistes, va tenir un efecte beneficiós, ja que van contribuir a trencar el dogmatisme de les creences tradicionals en que s'ancorava l'aristocràcia per defensar els seus privilegis i oposar-se al procés democratitzador.

3) En què s'havia convertit l'art de la paraula?

L'art de la paraula, la retòrica, s'havia convertit en l'art de la simulació i de l'engany.

4) A quines causes hom atribueix l'avversió de Plató a la democràcia?

L'avversió de Plató a la democràcia s'atribueix a que la seva infantesa i adolescència havien transcorregut durant un període de guerra civil (guerra del Peloponès) i d'inestabilitat política. Tenint en compte, a més a més, que era fill d'una de les principals famílies aristocràtiques d'Atenes, no és gens estrany que tingués una certa aversió envers la democràcia, accentuada per l'actuació dels polítics en aquella situació caòtica.

5) Què vol dir que Sòcrates creia que els valors eren absoluts? Quina importància té per a Plató que els valors siguin o no absoluts?

Davant la confusió lingüística, portada pels canvis soferts en la retòrica arran dels ensenyaments sofistes, Sòcrates reclamava la recerca de les definicions generals per tornar l'autèntic sentit de les paraules. Sòcrates estava convençut que, si cada ciutadà assolía el coneixement de la virtut, la ciutat esdevindria millor.

6) Per què la persuasió només funciona amb els ignorants, segons Sòcrates/Plató?

Segons Sòcrates i Plató la retòrica només funciona amb els ignorants, ja que els arguments d'aquesta persuadeixen perquè exciten i satisfan els desitjos de qui els escolta, la multitud. El retòric té èxit perquè adula la multitud, diu allò que sap que agradarà a la majoria perquè coincideix amb els interessos d'aquesta, que és en definitiva la consecució de tot allò que produeix plaer.

7) Què vol dir que Plató entén la política com a episteme?

Plató entén la política com a episteme per una raó fonamental. La persuasió retòrica no produeix saber sinó purament creença, opinió, doxa en definitiva. Els arguments del retòric persuadeixen perquè satisfan els desitjos de la multitud. El retòric té èxit perquè adula la multitud, diu allò que sap que els agradarà sentir. Per això, aquest tipus de persuasió només és efectiva amb els ignorants. Per l'altra banda, per exemple, un matemàtic que demostra com són les entitats matemàtiques no pretén agradar la multitud. Demostra una cosa totalment objectiva, independentment de la satisfacció que produirà al gran públic. Les demostracions matemàtiques tan sols persuadeixen la intel·ligència. Per tant, no podrà ser un bon polític aquell qui no conegui què és la justícia. De la mateixa manera que no es demanarà la opinió a qualsevol quan es tracta de construir un vaixell, sinó als enginyers nàutics

8) Hi ha objectes que no canvien i que són objecte d'episteme, segons Plató? Com s'anomenen? Què significa que són extramentals?

Plató va aprendre dels pitagòrics que les entitats matemàtiques, els nombres i les figures geomètriques, no canviaven i eren objecte d'episteme. Aquesta mena d'entitats les anomenà Idees. Per Plató, les Idees són entitats extramentals ja que existeixen independentment dels éssers materials. Per exemple, és evident que, encara que s'extingís tota l'espècie humana, el teorema de Pitàgores continuaria sent veritat ja que els angles interiors de qualsevol triangle que poguessim imaginar sempre sumarien 180° .

9) Què significa reminiscència? Per qui està influït Plató quan elabora aquesta teoria?

Reminiscència respon al significat d'un record d'una cosa gairebé oblidada. La reminiscència és juntament amb la teoria de l'ànima, la justificació que Plató dóna a les idees. Afirmar que l'ànima, abans que s'introduís en el nostre cos en el moment de néixer, es trobava en el món de les idees, les quals coneixia perquè les havia vistes. En un moment donat, però, aquesta ànima va caure presonera en el cos (moment de engendrar-nos), fet traumàtic que la deixà atordida i que va fer que perdés la memòria de la seva existència anterior. Plató es troba influenciat Sòcrates quan elabora aquesta teoria, ja que Sòcrates creia que la veritat era dins de la nostra ànima i que es podia treure enfora a través de la maièutica (coneixement absolut mitjançant una introspecció).

10) Quantes idees n'hi ha?

Les idees formen una jerarquia de més universals a més particulars. Però el concepte d'inclusió d'unes idees en unes altres no és del tot correcte, ja que la Idea d'animal no és la suma de les Idees dels diferents. La Idea d'animal és única i no la suma de les Idees del cos, d'ésser vivent, etc. D'alguna manera és tota sencera en cada una dels animals.

11) Amb les teves paraules: Què significa la idea del Bé?

Segons Plató tot el coneixement està vinculat. La visió global de tot plegat és el Bé. El Bé és la base de totes les coses, per a Plató significa Ordre i Unitat.

12) Què és la dialèctica? La dialèctica és un mètode d'anàlisi conceptual. Consisteix en recórrer intel·lectualment l'ordre jerarquitzat de les idees per trobar el lloc que li correspon a cadascuna. Distingim la dialèctica ascendent i la descendent.

13) Quina relació hi ha entre les parts de la personalitat humana i les classes socials dins la polis? Per què ha de ser el rei-filòsof la millor forma de govern? Les parts de l'ànima es poden dividir en tres: aquella amb què desitgem, la part apetitiva; la part racional i, per últim aquella amb què decidim actuar o no, la voluntat o l'ànim. Cada una d'elles té una funció determinada i pot complir-la bé o malament. Així doncs, al mateix temps que hi ha tres parts en l'ànima, també hi ha tres classes d'éssers humans: els apetitius, en l'ànima dels quals predomina la part apetitiva, i l'objectiu últim dels quals és satisfer els desitjos; els animosos, en qui predomina la part propera a irritar-se, que se satisfan en el compliment del deures; i els racionals, el màxim interès dels quals es troba en la recerca de la veritat. - El rei-filòsof és la millor forma de govern perquè és l'únic que coneix la Idea de justícia i, per tant, els únics que podran impartir-la.

14) En què consisteix la idea de 'justícia' de Plató? La idea de justícia de Plató no consisteix en aquella igualtat anivelladora que defensava la democràcia, sinó en dissenyar un estat que serà estable ja que tothom hi serà feliç, perquè podrà satisfer les seves tendències.

15) Quins interrogants o quins problemes van destapar els sofistes i que constitueixen la gran aportació d'aquests dins el marc de la democràcia? Els sofistes es van dedicar de ple a intentar resoldre els problemes de la civilització i la cultura, de l'ètica i la política. Van introduir un gran canvi respecte els presocràtics que es dedicaven a la filosofia de la naturalesa, la cosmologia i la metafísica, ja que creien que el coneixement de la natura no es podia aportar res a les qüestions humanes dins la polis. Per tant, l'aportació dels sofistes va ser fonamental per a l'establiment de la democràcia ja que aquests es van plantejar la majoria dels problemes de la sociabilitat i la cultura.

16) Quines arrels de la paraula educació s'ajusta millor a l'actitud emprada per Sòcrates? I quina l'emprada pels Sofistes? Pels sofistes, educar vol dir bàsicament instruir, de manera que qui té el paper més important en el procés educatiu és qui ensenya. Així doncs, qui aprèn ha de limitar-se a assimilar els coneixements que li són transmesos. Partien de la creença que l'alumne no sap res. Per Sòcrates, en canvi, el subjecte de l'educació és l'educand: el mestre s'ha de limitar a ajudar que surti tot allò que l'alumne ja porta a dins. Per tant, si la paraula educació es fa derivar de educare, que significa "conduir", tenim que la que seria la concepció dels sofistes: conduir el deixeble cap allà on creuen que ha d'anar. En canvi, si es fa derivar d'educere, que significa "extreure", que és el que fa Sòcrates amb la seva acció "llevadora d'ànimes".

17) En què consisteix el desengany de Plató? A quines teories el condueixen —dins l'àmbit de la política—? El desengany de Plató consisteix en què aquella organització social que havia ideat no resultava eficaç a la pràctica. Les seves temptatives de fer realitat aquest projecte a Siracusa van palesar que això no podia ser possible.

